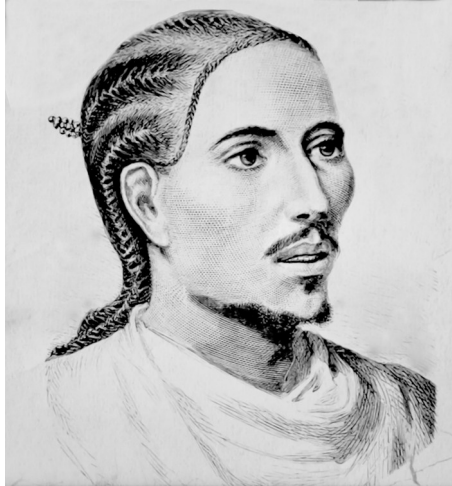


የኢትዮጵያ “ንጉሥ ነገስት” ማነው?

በኢትዮጵያ ነገስታት ታሪክ “ንጉሥ ነገስት” የሚለው ቃሉ ለመጀመርያ ጊዜ የተጠቀመበት ንጉስ ማነው?

እኔ የሐንስ በኢትዮጵያ ታሪክ ለኢትዮጵያ ሕልውና ለግብይት ድርድር የማያቀርቡ ንጉሠ ነገሥት የነበሩ ናቸው። ይህ ብቻ አይደለም የሚገልጻቸው።



ንጉሠ ነገሥት የሚል ቃል ከአፄ ዮሐንስ ኮርጅው ሚኒሊክ እና አጼ ሃይለስላሴ ካለአግባብ ሲጠቀሙበት የነበረ የንግሥነት ማዕርግ ነው። ንጉሠ ነገሥት የሚያስብላቸው ታሪክ ግን አለነበራቸውም።

ምክንያቱም ሚኒሊክ እና አጼ ሃይለስላሴ በነገሱበት ዘመን ንጉሦች አልሾሙም።

ንጉሠ ነገሥት የሚል ስም እንዲኖረው የሚገባው መሪ፤ ለምሳሌ ዮሐንስ ነጉሶችን ሾመው ነበር።

በወሎ፤ በባሕረነጋሽ (ኢርትራ)፤ በሸዋ፤ በጎጃምና በጅማ የየአካባቢው ነገስታትን ስለሾሙ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገስት አጼ ዮሐንስ ብቻ ናቸው። ሌሎቹ ግን ነገስታትን ስላልሾሙ የኢትዮጵያ ንጉሶች እንጂ ንጉሥ ነገስት የሚለውን መግረግ አግባብ አይደለም፤ መስተካከል አለበት።

ሚኒሊክ ንጉሠ ሸዋ፤ ተ/ሃይማኖት ንጉሠ ጎጃም፤ ሚካኤል ዓሊ በወሎ፤ አባ ጂፋር በጅማ፤ ራስ አሉላ በኢርትራ ወዘተ ሾመዋል።

ዮሐንስ ኢትዮጵያን “በፌደራላዊ” ስርዓት ያነጻ ንጉሠ ነገሥት ነበር። እነዚያ በዘር ንግሥና ነበረን የሚሉ ሃይሎች (እነ ሚኒሊክ፤ እና አጼ ሃይለስላሴ) የንግሥና ዘር እንደነበራቸው እኔ በግሌ አላምንም። ነገር ግን እራስህ ብድግ ብለህ ባሕታዊያን አሰልፈህ፤ ሰብከህ፤ የንግሥታት ዘር አለን ማለት ይቻላል። ቁቁቁ

"እኔ ዮሐንስ “አፍራካዊ” ናቸው። የሰለሞን ልጅ ነኝ የሰሎሞን ዘር ነን ምንትስ ምንትሴ አይሉም። ወደ ዱርቡሽ መሪው ወደ “እቡ አንጃ” የጻፉት ደብዳቤ ላይ ብትመለከቱ “ሁላችንም የሰው ልጆች አፍሪካዊያን ነን” ነው የሚሉት ። እንደ ሌሎቹ “ሞኦ እንበሳ” አይሉም። ስለዚህም “አፍሪካዊ” ናቸው።” ባፍሪካዊነትም ፤ በኢትዮጵያዊነትም እንጂ “ወደ እስራኤልነት ነኝ የማለቱ ምናምን የማይቃጣቸው ንጉሠ ነገሥት ነበሩ አጼ ዮሐንስ።” (“አፈወርቅ ገብረየሱስ)

"እኔ ዮሐንስን ደካማው ድርቡሽ አይደለም የገደላቸው፤ በእኔ ምኒልክ ብርታት ነው የተገደሉት። ምክንያቱም መተማ ላይ አጼ ዮሐንስ እና ሠራዊታቸው ድል ተገባቸው ነበር። አጼ ዮሐንስን የመታቸው ጥይት ፊት ለፊት በተተኮሰች ጥይት ሳይሆን ባገር ውስጥ ጠላት ከሒላ በተተኮሰች ጥይት ተመትተው ነው የሞቱት። ስለዚህም ከሒላ የተተኮሰቺው ጥይት ከአጼ ዮሐንስ ያገር ጠላቶች የተተኮሰች ጥየት ነች” (“አፈወርቅ ገብረየሱስና ተክሌ የሻው“)

እጄ ዮሐንስ በዘመነ ንግሥታቸው ጊዜ ከእጄ ቴዎድሮስ እና ከእጄ ሚኒልክ ጋር የነበራቸው ግንኙነት ምን ይመስል ነበር?
እጄ ቴዎድሮስን እንዴት ራሳቸውን ሊያጠፉ ቻሉ??

"በዘመነ እጄ ቴዎድሮስ ጊዜ ደጃዝማች በዝብዝ ካሳ(እጄ ዮሐንስ) ለቴዎድሮስ አልገዛም ብሎ አሻፈረኝ በማለት ሸፈተ። ሌሎች የኢትዮጵያ መሳፍንትም እንደለ በሙሉ ሸፍተ። የጎንደር ሕዝብም ሸፍቷል።

የጎንደር ሕዝብም እጄ ቴዎድሮስን ወደ ደብረ ታቦር አባረራቸው። ምክንያቱም ጎንደር ውስጥ የነበሩት አብያተ ክርስቲያናት ስላቃጠሉባቸው፤ 2 አብያተ ቤተክርስቲያናት ብቻ ሲቀሩ የተቀሩት አወደማቸው፤ አቃጠላቸው። ይህ ድርጊት ፈጻሚው እጄ ቴዎድሮስ ነው። ወደ ደብረ ታቦር ከሄደም በኋላም ቢሆን ከዛሬ ቀን ጀምሮ በቅሎ ፈረስ "አህል" እንጂ "ሳር" እንዳይመገቡ ብሎ ስላወጀ፤ ሕዝብ በዚህ የተነሳ ስለተሰላጩ ፤ እሁንም ከደብረተባር አስወጥቶ እንዲባረር አደረገ።

ከዚያ በኋላ ወደ መቅደላ ተራራ ሄዶ መሸገ። መቅደላ ላይ 7000 ሠራዊት ይዞ አዛቸው ይኖር ነበር። በዚህ ብቻ አልተወሰነም። የውጭ ዜጎችም አስሮ በቁጥጥር ሥር እንዲውሉ አደረገ ነበር። እንኚህን እንዳሰረ፤ ዋግ ሹም ገብዜን (በኋላ ተክለ ገዮርጊስ የተባለው) እና ምኒልክ ንጉሠ ሸዋ ግምባር ፈጥረው 'በወቅቱ የመን አገር /ዓደን/ ውስጥ ሲኖር ወደ ነበረው የእንግሊዝ ወኪል ግንኙነት በመፍጠር፤ በቴዎድሮስ ቁጥጥር ያሉት መቅደላ ላይ የታሰሩ ዜጎቻችሁ፤ እኛ እንናንተ ጋር ሆነን እናስፈታላችኋለን እና ኑ በማለት እንግሊዞችን ወደ አገር እንዲመጡ ሁለቱ የውስጥ ሴራ በመገንገል እንግሊዞች እንዲመጡ አደረገ" ("አፈ.ወርቅ ገብረየሱስ")
(እንባብያን እሁንስ እጄ ቴዎድሮስን ማን እንዳስገደላቸው ገባቸዋል?)

"በኋላ እንግሊዝን በመጋበዝ ወደ አገር ውስጥ እንዲገቡ ጀኔራል ናፔር "ዙላ" ወደብ ላይ እንደደረሰ፤" ቁም እንጂ እንዴ! ወዴት እየሄድክ ነው?" ተብሎ ዙላ ላይ ሲጠየቅ "ዜጎቻችን ቴዎድሮስ አስሮብናል እና ሄደን ለማስፈታት ሁለቱም ማለትም ዋግ ሹም ገብዜ እና ምኒልክ የሚያስተዳድሩት ግዛት ስለሆነ እንድንገባ ፈቅደውልናል።" አሉዋቸው።

"የለም ትግራይ ትግግርኝ እኮ የእነሱ ግዛት አይደለም" በዚህ ማለፍ አትቸሉም የሚል መረጃ ተነገራቸው። ታዲያ እንዴት እናድርግ ብለው ሲጠይቁ፡ "ግዛቱ የአባ በዝብዝ(የኣጼ ዮሃንስ) ስለሆነ ትግራይን ለማቋረጥ አባ በዝብዝን ማስፈቀድ አለብህ፤ ካልሆነ አታልፍም ተባለ"። ይህ ሲሆን "አባ በዝብዝን አገኙት"። ከዚያ በኋላ "ጀኔራል ናፔርን እንምታው / እንውጋው ወይስ.....? እንዲሁ እንዲያልፍ እንፍቀድለት?" ተብሎ ውይይት ተደረገ። እይ "መምታት እንኳ በተገባን ነበር ፤ንገር ግን ምን አገባን፤ በኋላ ደግሞ ቴዎድሮስ መጥቶ በተክረስትያናችንን ሊያቃጥልብ ነው እና እንግሊዝ "የራሱን ዜጎች እንዳስፈታ ወዲያውኔ ወደ አገሩ በመጣበት እንዲመለስ እኛ ኑን እንዳይወጋን የፈርምልን ተብሎ ስምምነት ከተደረሰ በኋላ፤ እንግሊዝም "እኔ ዜጎቼን ከማስፈታት ሌላ ዓለማዊ ፍላጎት የለኝም" በማለት "ሙሉ ሐላፊነት" በመውሰድ የትግራይ መሬት አቋርጦ እንዲያልፍ ተፈቀደለት።(የኣጼ ዮሃንስ በሳል ዲፕሎማትነት) (ተክለ የሻው)

"ጀኔራል ናፔር የዋግ ሹም ገብዜ ግዛት እንደደረሰ፤ዋግ ሹም ገብዜ፤ ሰንቅና ምግብ እየሰጠ የዋግ ሹም ሰራዊት እና ተባባሪዎቹ እንዲሸኝዋቸው በማድረግ እስከ መቅደላ አደረሳቸው። ምኒልክም ሠራዊቱ ይዞ መጣ። (እስተውሉ እንባብያን!) ዋግ ሹም ገብዜም እንዲሁ ከገብን ጋር ሆነን ቴዎድሮስን ወግተን ዜጎችህን ነፃ በማውጣቱ ረገድ እንርዳህ ብለው ሁለቱም እንግሊዝን ጠየቁት።እንግሊዝም ቴዎድሮስን ድል መትቶ ዜጎቹ ነጻ ካወጣ በኋላ፤ ምኒልክ ወዲያው ለእንግሊዞቹ ደብዳቤ በማስያዝ የእንኳን ደስ አላችሁ መልእክት ወደ ንግሥት ቪክቶሪያ ላከላት። (ወደ እንግሊዝ ንግስት ከሚኒሊክ የተላከውን ማህተም ያለበት የሚኒሊክ ደብዳቤ ከፎቶው ይመልከቱ)
(“አፈ.ወርቅ ገብረየሱስና ገብረኪዳን ደስታ”)

ታዲያ ጸሀፍተ ምንሊክ “አባ በዝብዝ ካሳን (እጄ ዮሐንስ) እንግሊዝ አስገብተዋል፤ እያሉ የሚከሱ የትግራይን ሕዝብ ዘላለም ደም እየከፈለ፤ መከራውን እንድያይ የሚፈልጉ ያልሆነ ታሪክ እንዲመዘገብ የሚፈልጉት።

ለመስሊም ዳደኞቹ፦

ብለቱን ጌታ ጎሩይ አጼ ዮሐንስ ያላቸውን አድናቆት በዚህ መልክ ያስቀምጡታል፦

"አጼ ዮሐንስ ስመ ጥሩ ጀግና በመሆናቸው ላይ መሐላ አካባሪ እግዚአብሔርን ፈረ ነበሩ። ስለ ኢትዮጵያም ትልቅ ቅንዓት ነበራቸው። በዘመናቸውም ሁለት ትልልቅ ስራ ሰርተዋል።

1ኛው ትልቅ ስራ፣ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ከተባልሁ በበታቹ ነገሥታትን ማንገሥ ይገባኛል ብለው በሸዋ ንጉሥ ምኒሊክን። በጎጃም ንጉሥ ተክለ ሃይማኖትን አንግሠዋል።

2ኛው ትልቅ ስራ፣ ሀገራዊትዮጵያ ሰፊ ሕዝብዋም ብዙ ስለሆነ አንድ ሊቀ ጳጳስ እየዞረ ለማስተማርና ለመስበክ አይኛልም ብለው ከእስክንድርያ አራት የኦርቶዶክስ ጳጳሳት አስመጥተዋል።

ነገር ግን እውነተኛውን ትምህርት ያልተማሩ የጸጋና ቅባት ተከታይ የነበሩ አንዳንድ የጎጃምና የሸዋ ካህናት ባጠገባቸው ከማኖራቸው የተነሳ የወሎና የቦረና ክርስትያኖች የነዝያን ምክር እየተከተሉ በወሎ ግዛት እስላሞችን ሊሎችንም በሃይማኖት ያልመሰሏቸውን ሰዎች ትምባሆም የሚጠጥቱም ሰዎች በአካላቸውና በርስታቸው በገንዘባቸውም ስለ ቀጧቸው የውጭ አገር ጸሐፊዎች ታሪካቸውን አበላሽተው ጽፈውባቸዋል።

ቢሆንም በሀገራቸው ድንበር ላይ ደማቸውን አፍስሰው ስለ ሞቱና የኢ/ኦ/ተ/ቤ/ክ ታሪክና ትውፊትን ላሁኑ ትውልድ ስለስተላለፉ ትዮጵያን በሚወዱ ሰዎች ዘንድ ስማቸው ለዘላለም አይረሳም።" (ዋዜማ 73) >>>(ዋዜማ ተጻፈ ከጎሩይ ወልደ ሥላሴ ገጽ 183)

ታዲያ ሚኒሊክ ለአጼ ቴዎድሮስና ለንጉሥ ነገስት አጼ ዮሐንስ ጎዳይ አይደለም???

